

רשומות

הצעות חוק

20 בדצמבר 1972

1033

ט"ו בטבת תשל"ג

מס' .

113	.	.	.	.	.	חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 4), תשל"ג-1972
114	.	.	.	.	.	חוק גבסי המדינה (תיקון מס' 3), תשל"ג-1972

מבוא

חוק שירות המדינה (גמלאות) מאפשר פרישת עובד לקצבה אם הגיע לגיל 55 ושירת 25 שנה לפחות. הסדר זה נראה סביר לכלל עובדי המדינה, אך לא כן לגבי מורים ומורות אשר עבודתם דורשת מאמץ נפשי בלתי פוסק ומטילה עליהם אחריות כבדה ביותר. הנסיון הוכיח כי רב מספרם של מורים ומורות, שאינם יכולים לעמוד במעמסת ההוראה עוד לפני שהגיעו לגיל הפרישה; המשך עבודתם בהוראה של מורים לאינם המרגישים כי אין הם יכולים למלא תפקידם כראוי, מוריד בלי ספק את רמת הישגי החינוך ופוגע בבריאותם של המורים.

מוצע, איפוא, כי מורה או גננת שעסקו בהוראה עשרים שנה לפחות והתפטרו, לא יפסידו את זכותם לקצבה, כפי שהיה עד כה, אלא בהגיע עת הפרישה יקבלו קצבה לפי שנות השירות שלהם כמורה או כגננת.

התיקון המוצע יבטיח זכויות גמלה למורים שראו צורך מטעמים אישיים להפסיק עיסוקם בהוראה לאחר עשרים שנות עבודה. הוא אף יאפשר תחלופה נאותה יותר במערכת ההוראה לטובת החינוך.

חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 4), תשל"ג-1972

1. בסעיף 17 לחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], תש"ל-1970 (להלן - תיקון סעיף 17 לחוק העיקרי), אחרי פסקה (2) יבוא:
- "(3) לאחר תקופת שירות של עשרים שנה בהוראה, כמורה או כגננת, יהא גילו בשעת הפרישה אשר יהא."
2. בסעיף 46(ב) לחוק העיקרי, במקום "לפי סעיף 17(1) או (3)" תיקון סעיף 46

דברי הסבר

"גנת ותיקה" לפי סעיף 64, היא גנת שירתה עשר שנים כגננת. יוצא, איפוא, שהגיל לתחילת התשלום, כגננת, הוא 57, לעומת 60 לגבי עובדי הוראה אחרים. נפטרה העובדת אחרי הפרישה, אך לפני המועד לתחילת התשלום, יחול האמור בסעיף 28(א) ו-(ב) לחוק העיקרי: 28. (א) זכאי לקצבת פרישה שנפטרה - תשלום לשאריתו כל תקופת הזמן המפורשת בסעיף זה, ובכפוף להוראות סעיף 109(ב)(2), קצבה באחוזים מהקצבה שהיתה מגיעה לזכאי אילו לא נפטרה, והם -

(1) לאלמנה שהיתה אשתו לפחות שלוש שנים שקדמו לפטירתו או שילדה לו ילד, כל עוד לא נישאה - ששים אחוז, אך לא יותר מארבעים אחוז ממשכורתו הקובעת של הזכאי לקצבת פרישה שנפטרה;

(2) ליתומים, כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם ויש אלמנה הזכאית לקצבה - חמישה עשר אחוז לכל יתום;

(3) ליתומים, כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם ואין אלמנה הזכאית לקצבה - חמישה עשר אחוז לכל יתום בתוספת עשרים וחמישה אחוזים לכלל היתומים, אף אם אין יותר מיתום אחד;

(4) לתלויים, כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם ובאין אחרי הנפטר לא אלמנה ולא יתום הזכאים לקצבה - עשרים אחוז לכל אחד.

(ב) קצבה שהיתה מגיעה לזכאי אילו לא נפטרה - כאמור ברישה לסעיף קטן (א) - היא הקצבה שהיה מקבל אותה תכופ לפני פטירתו אילו לא הוראות סעיפים 29, 32, 33, 35 ו-46(ב).

יוצא, איפוא, שעם פטירתו של עובד ההוראה אחרי פרישתו, אך לפני תחילת תשלום הקצבה לידיו, יקבלו שאריתו את קצבת השאירים החל מיום פטירתו, והוא מכוח אזכורו המפורש של סעיף 46(ב) בסעיף 28(ב) האמור.

חבר הכנסת שלום לוין

סעיף 17 לחוק העיקרי אומר:

"17. עובד רשאי לצאת לקצבה - (1) לאחר ששירת עשרים וחמש שנים, אם הגיע לגיל חמישים וחמש;

(2) לאחר ששירת עשר שנים, אם הגיע לגיל ששים או אם ועדה רפואית קבעה כי בגלל נכותו אין הוא מסוגל לעבוד בשירות המדינה."

הוספת פסקה (3) באה כאמור להבטיח שמי שעבד עשרים שנה כמורה או כגננת יהא רשאי לפרוש מרצונו מהשירות בלי להפסיד את זכויותיו לקצבה.

סעיף 46 לחוק העיקרי אומר:

"46. (א) קצבה תשולם ביום האחרון של כל חודש, החל מהחודש אחרי החודש שבו נולדה העילה לקצבה....

(ב) עובד שיצא לקצבה לפי סעיף 17(1) לפני שהגיע לגיל 60 - תשלום לו קצבת פרישה, על אף האמור בסעיף קטן (א), מהחודש המתחיל אחרי היום שבו יגיע לגיל 60; אולם אם קבעה הועדה הרפואית, כי אין הוא מסוגל להשתכר כדי מחייתו מחוץ לשירות - תשלום הקצבה מהחודש המתחיל אחרי היום שבו נולדה העילה לקצבה, ואם אי-כשרו להשתכר כאמור התחיל לאחר מכן - מהחודש המתחיל אחרי יום תחילת אי-כשרו האמור."

כאמור מגמתו של התיקון היא לשמור על הזכויות לקצבה של עובד ההוראה הפורש מרצונו מהשירות אחרי עשרים שנות שירות, אך לא להעניק לו את הזכות לקבל את הקצבה בפועל אלא החל מהמועד שבו היה זכאי לתשלום בפועל לולא התיקון המוצע. מועד זה מגיע לכשמלאו לעובד 60 שנה או לכשועדה רפואית קבעה שהעובד אינו מסוגל להשתכר כדי מחייתו מחוץ לשירות, הכל לפי המוקדם.

באשר לגננות נאמר בסעיף 68 לחוק העיקרי כך: "68. במקום שבסעיף 46(ב) מדובר בגיל 60, יבוא כמקומו גיל 57 בכל מקרה של יציאת גנת ותיקה לקצבה."

1 ס"ח תשל"ג, עמ' 65, עמ' 120; תשל"א, עמ' 107; ה"ח 943, תשל"א, עמ' 220.

חוק נכסי המדינה (תיקון מס' 3), תשל"ג-1972

1. בסעיף 5 לחוק נכסי המדינה, תשי"א-1951:—

(1) בסעיף קטן (א), במקום "בהתחשב עם האמור בסעיפים הקטנים (ב) ו-(ג)" יבוא "בהתחשב עם האמור בסעיפים קטנים (ב), (ג) ו-(ד)";

(2) סעיף קטן (ד) יסומן (ה) ולפניו יבוא:

"(ד) הממשלה לא תהא רשאית, בשם המדינה, למכור או להעביר בדרך אחרת מניות בהברה כמשמעותה בפקודת החברות² —

(1) שעיסוקה העיקרי ייצור חשמל או ניצול מקורות מים בישראל — אלא באישור הכנסת;

(2) שתמורתן בעסקה המוצעת עולה על 3,000,000 לירות— אלא באישור ועדת הכספים של הכנסת."

דבריו הסבר

החוק המוצע בא לקבוע כי מכירת מניות שבידי הממ"ש לה במפעלים תיוניים, כמו חברת החשמל או "מקורות", תהיה טעונה אישורה של מליאת הכנסת, ואילו מכירת מניות של חברות אחרות כאשר היקף העסקה מורה על השיבות הכלכלית, תהיה טעונה אישור ועדת הכספים של הכנסת.

חוק נכסי המדינה מרשה את הממשלה למכור או להעביר מרשותה נכסים של המדינה, בהגבלות לגבי מכירת מקרקעין ומתן זכויות הנוגעים למכרות ולמחצבים בלבד.

מוצע להנהיג פיקוח פרלמנטרי גם על מכירת מניות שבידי הממשלה, כאשר יש בכך השפעה על חיי הכלכלה של המדינה.

חברי הכנסת: "י. בדר, "י. גולן, "א. מלמד, "י. פיינרמן ו"ש. רוזן

1 ס"ח תשי"א, עמ' 52; תשי"ך, עמ' 58; תשל"א, עמ' 185.
2 חוקי א"י, פרק כ"ב, עמ' 155.